

Mikä muuttuu maakunta- kaavoituksessa

Tilaisuus maakunnan liitoille 20.4.2023 klo 13.30 – 16.00

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Ohjelma

13.30 – 13.40 Tilaisuuden avaus *Jemina Suikki, ympäristöministeriö*

13.40 – 14.00 Ryhti-hankkeen ja tietojärjestelmän tilannekatsaus, esittely ja keskustelu *Jemina Suikki ympäristöministeriö, Henrik Saari Suomen ympäristökeskus*

14.00 – 14.15 Maakuntien nykytilan tulokset, esittely ja keskustelu *Satu Reisko, DigiFinland Oy*
tauko

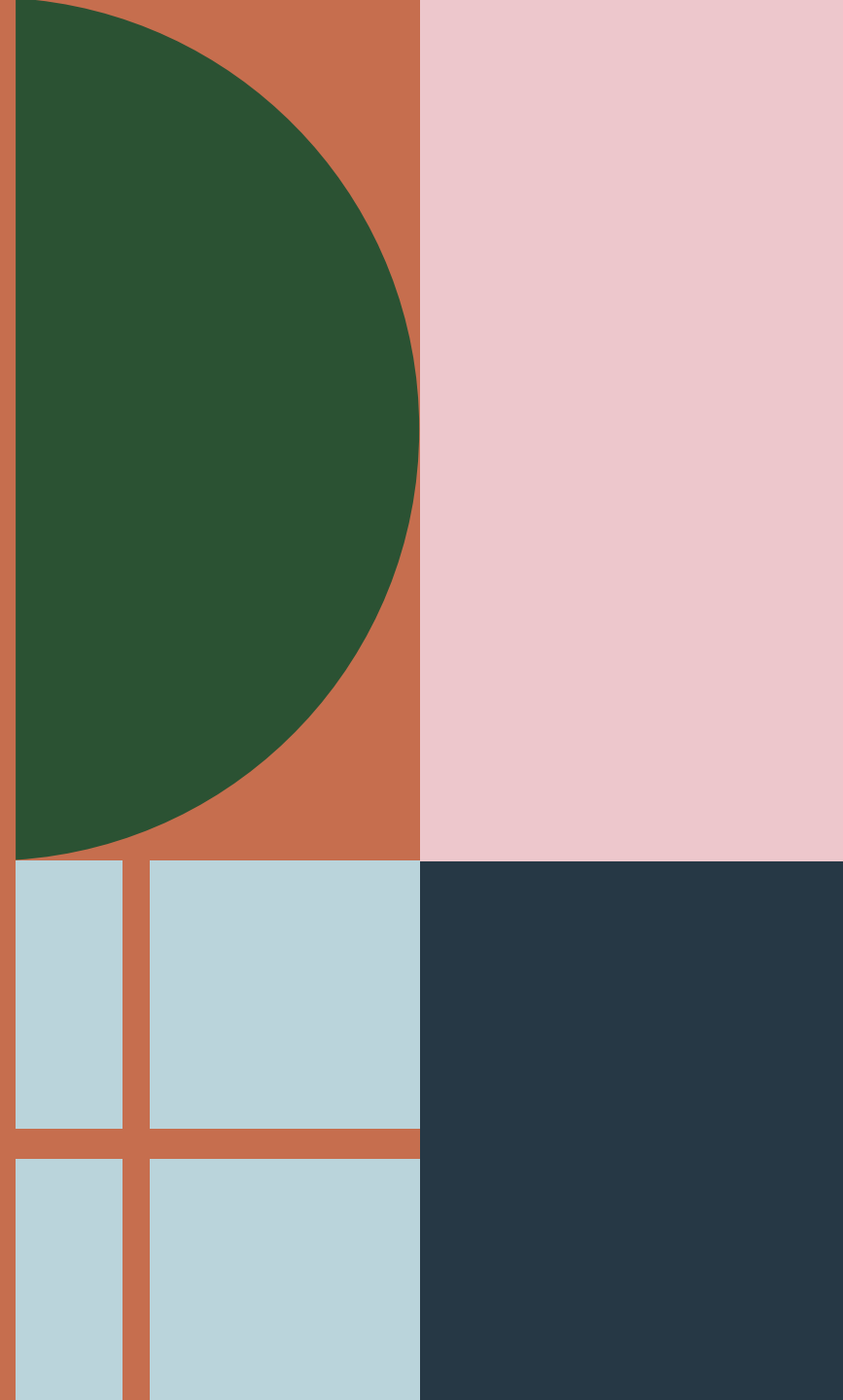
14.30 – 15.10 Mikä muuttuu maakuntakaavoituksessa, esittely ja keskustelu *Ruusa Degerman ympäristöministeriö, Seija Lonka Suomen ympäristökeskus*

15.10 – 15.30 Toimenpideohjelmien esittely, esittely ja keskustelu *Satu Reisko, DigiFinland Oy*

15.30 – 15.45 Muu tuki maakunnan liitoille, esittely ja keskustelu *Satu Reisko, DigiFinland Oy, Jemina Suikki, ympäristöministeriö*

15.45 – 16.00 Loppukeskustelu ja tilaisuuden päätös *Jemina Suikki, ympäristöministeriö*

Ryhti-hanke ja Ryhti-järjestelmä

Mikä muuttuu rakennetun ympäristön tiedonhallinnassa?

- Digitalisaatio muuttaa tapaamme hyödyntää tietoa.
- Rakennetun ympäristön tiedonhallinnassa on käynnissä muutos, jossa alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot tuodaan entistä helpommin saataville ja yhtenäiseen muotoon.
- Uusi toimintamalli syntyy
 1. yhteisesti sovituista tiedonrakenteista
 2. lainsäädännöstä
 3. eri tahot ottavat uudet määräykset käyttöön, prosessit uudistuvat
 4. tiedot ovat saatavilla yhdestä paikasta
- Tiedon uusi yhteinen koti on *rakennetun ympäristön tietojärjestelmä (Ryhti)*.

Rakennetun ympäristön digimuutoksen osia

Tietojärjestelmää koskevat lait

- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmää säätelee päälakina laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (431/2023).
- Rakennetun ympäristön digitalisaatiota koskevat myös alueidenkäyttölaki (132/1999) ja rakentamislaki (xx/2023).
- Näiden lisäksi tietojärjestelmiin ja tiedonhallintaan vaikuttavat useat eri lait.
 - Esimerkkeinä
 - Tiedonhallintalaki
 - Julkisuuslaki
 - Laki digitaalisista palveluista

Tietojärjestelmää koskevat lait

- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmää säätelee päälakina laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (431/2023).
- Rakentamista koskevat tiedot tulee toimittaa järjestelmään viimeistään vuoden 2028 alusta lähtien.
- Alueidenkäyttöä koskevat tiedot tulee toimittaa järjestelmään viimeistään vuoden 2029 alusta lähtien.
- Alueidenkäytön tiedot tulee tuottaa tietomallimuodossa ja toimittaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmään, jos kaavoitusprosessi jatkuu vuodelle 2029.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki (431/2023)

5 § Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään toimitettavat alueidenkäyttöä koskevat tiedot

Kunnan ja maakunnan liiton on toimitettava viivytyksettä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään valtakunnallisesti yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitetut seuraavat tiedot:

1) tieto kaavan vireille tulosta ja suunnittelualueen rajausta;	10) hyväksytyn kaavan selostus;
2) kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma;	11) tieto kaavan kumoutumisesta;
3) tieto kaavan valmisteluaineiston nähtävälle asettamisesta;	12) voimaantullut tonttijako sekä tieto tonttijaon kumoutumisesta;
4) kaavaehdotus;	13) rakennuskielto sekä tieto kiellon kumoutumisesta tai raukeamisesta;
5) tieto kaavaehdotuksen nähtävälle asettamisesta;	14) rakentamisrajoitus sekä tieto rajoituksen kumoutumisesta tai raukeamisesta;
6) hyväksytty kaava;	15) toimenpiderajoitus sekä tieto rajoituksen kumoutumisesta tai raukeamisesta;
7) tieto kaavaa koskevan päätöksen muutoksenhaun vireilläolosta;	16) suunnittelutarvealue sekä tieto sen kumoutumisesta tai raukeamisesta;
8) tieto kaavan tai sen osan voimaantulosta;	17) voimaantullut rakennusjärjestys.
9) lainvoimainen kaava;	

Edellä 1 momentin kohtien 4, 6, 9 ja 12 aineistot on toimitettava myös yhteentoimivassa ja koneluettavassa tietomallimuodossa.

Alueidenkäyttölaki (132/1999) ja laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (432/2023)

29 § Maakuntakaavan esitystapa

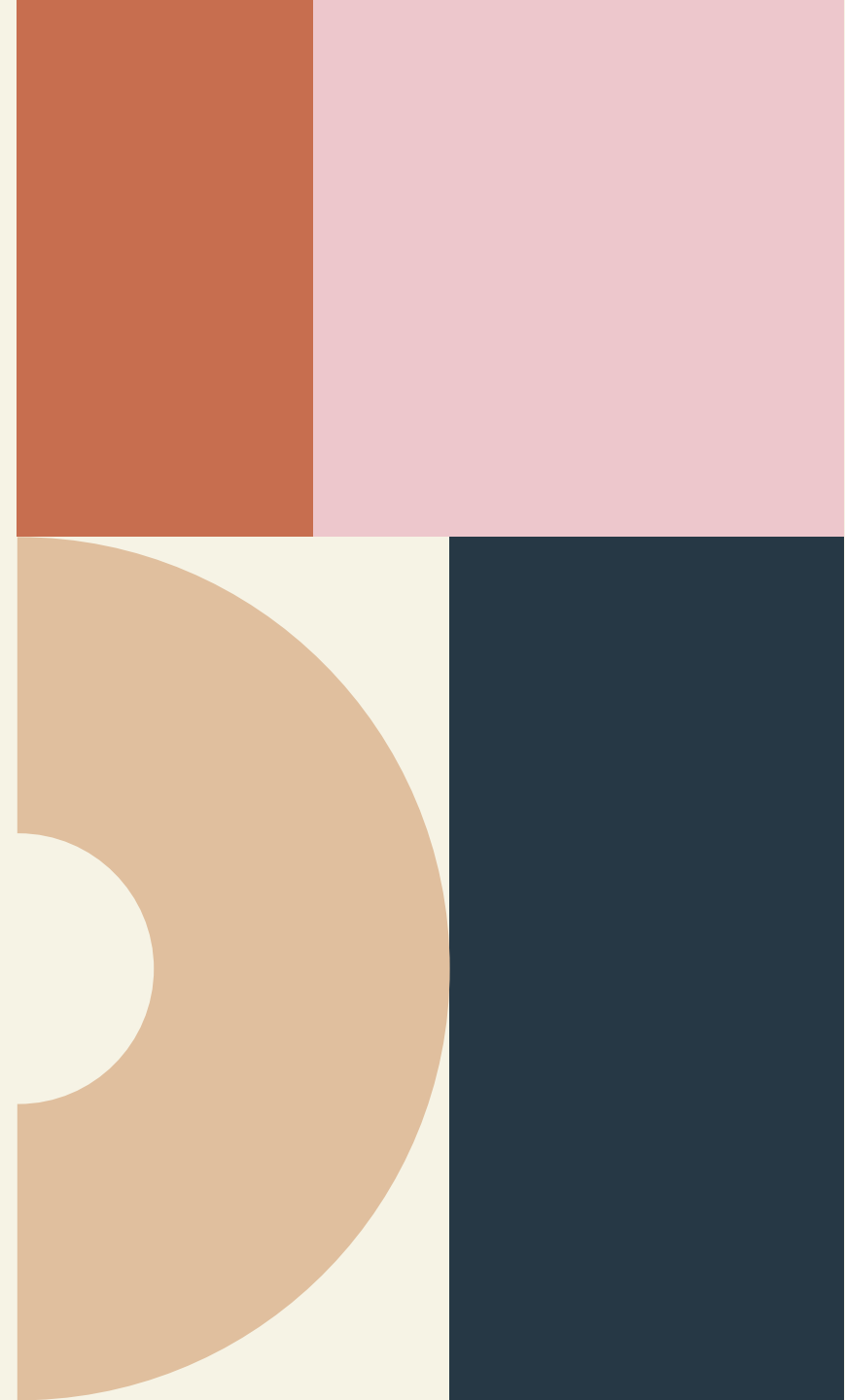
Maakuntakaava laaditaan valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa.

Maakuntakaava koostuu kaavakohteista ja kaavamääräyksistä.

Maakuntakaavan kaavakohteet ja -määräykset esitetään valtakunnallisesti vakiomuotoisena kartalla ja tarvittaessa erillisenä asiakirjana.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteentoimivasta tietomallimuodosta sekä kaavakohteiden ja -määräysten vakiomuotoisesta esitystavasta.

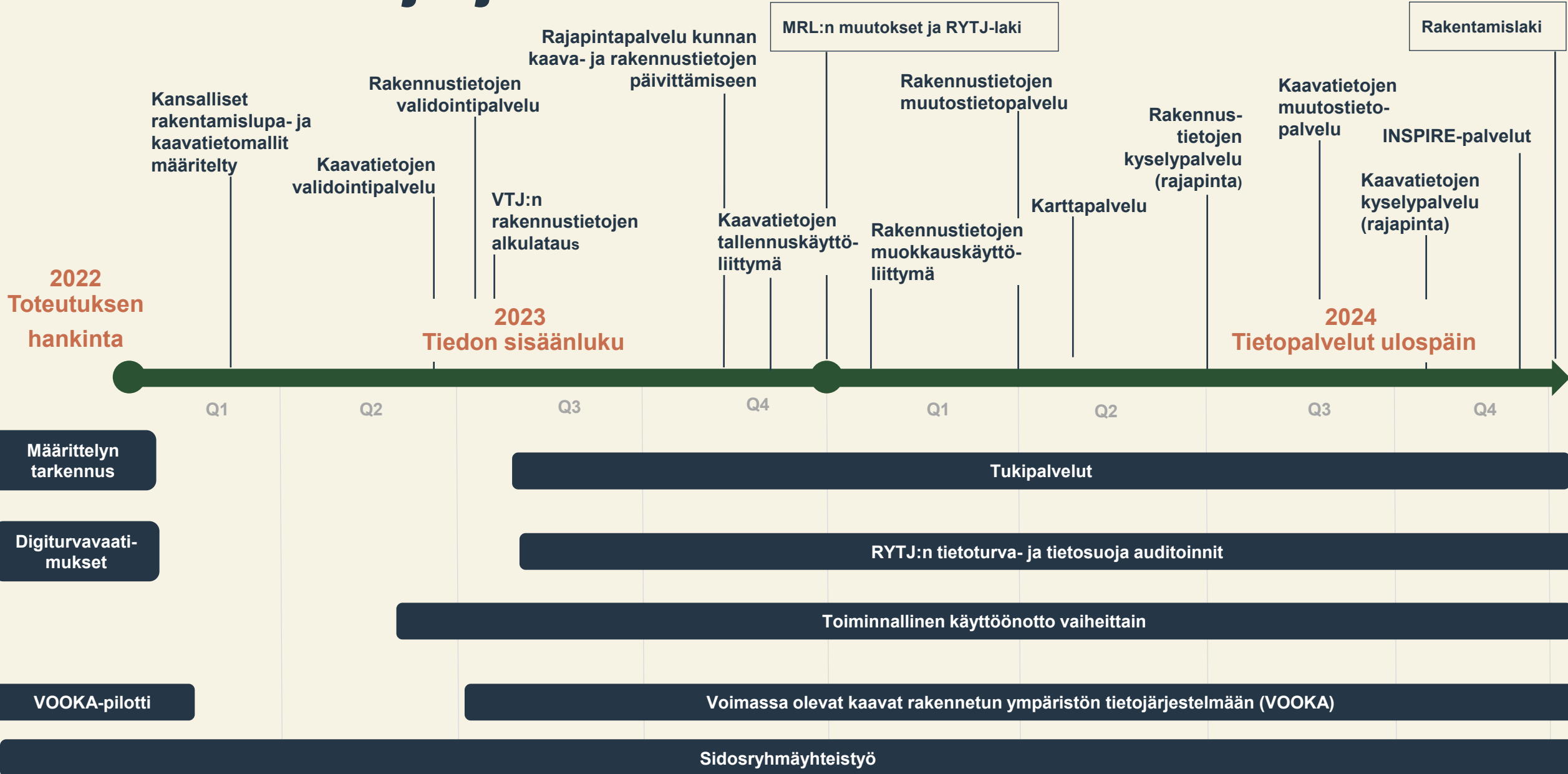
Mikä Ryhti- järjestelmä?

Mikä on rakennetun ympäristön tietojärjestelmä?

- **Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä uusi valtakunnallinen tietojärjestelmä, joka aukeaa käyttäjille vaiheittain vuonna 2024.**
- Tiedot viedään valtakunnalliseen järjestelmään **yhteisesti määritellyssä** koneluettavassa muodossa.
- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä jakaa kuntien ja maakuntien tuottamat tiedot muille tarvitseville viranomaisille – **kunnat ja maakuntien liitot toimittavat tiedot valtiolle vain kerran.**
- Maakunnan liitto voi halutessaan jatkossakin pitää tiedot omissa järjestelmissään ja jakaa niitä esimerkiksi omien rajapintojensa kautta.
- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä saa kerralla **kaikkien kuntien ja maakuntien tiedot.**
- Sisältää avointa, julkista, salaista ja henkilötietoa – **tietoa jaetaan käyttöoikeuksien mukaan,** digitaalisesta turvallisuudesta huolehditaan.

Tietojärjestelmän aikataulu

Tietojärjestelmän perusperiaatteita

Valtakunnallinen tietojärjestelmä on turvallinen ja luotettava.

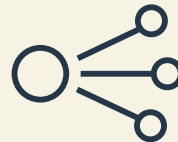
Tiedontuottaja vastaa tietojen luotettavuudesta. Suomen ympäristökeskus ei muokkaa saatuja tietoja.

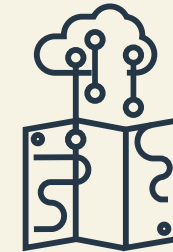
Suomen ympäristökeskus vastaa järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä.

Kunnille aiheutuvat kertaluontoiset kustannukset korvataan.

Suomen ympäristökeskus ei tee järjestelmällä voittoa.

Kaavoituksen ja luvituksen ydintyö pysyy ennallaan.

ryhti.syke.fi -verkkosivusto avautuu 8.5.

Ryhti Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä FI SV EN Hae sivustolta

Tietoa järjestelmästä Alueidenkäyttö ja kaavoitus Rakennusvalvonta ja rakentaminen Ohjeet ja tuki Esimerkit ja palvelut

Uusi koti rakennetun ympäristön tiedolle

Valtakunnalliseen tietojärjestelmään kootaan rakennetun ympäristön keskeiset tiedot. Yhteinen järjestelmä ja tapa toimia keventävät ja selkeyttävät tiedonhallintaa. Laadukkaampi tieto auttaa kestävän elinympäristön suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Tietojärjestelmää rakennetaan juuri nyt

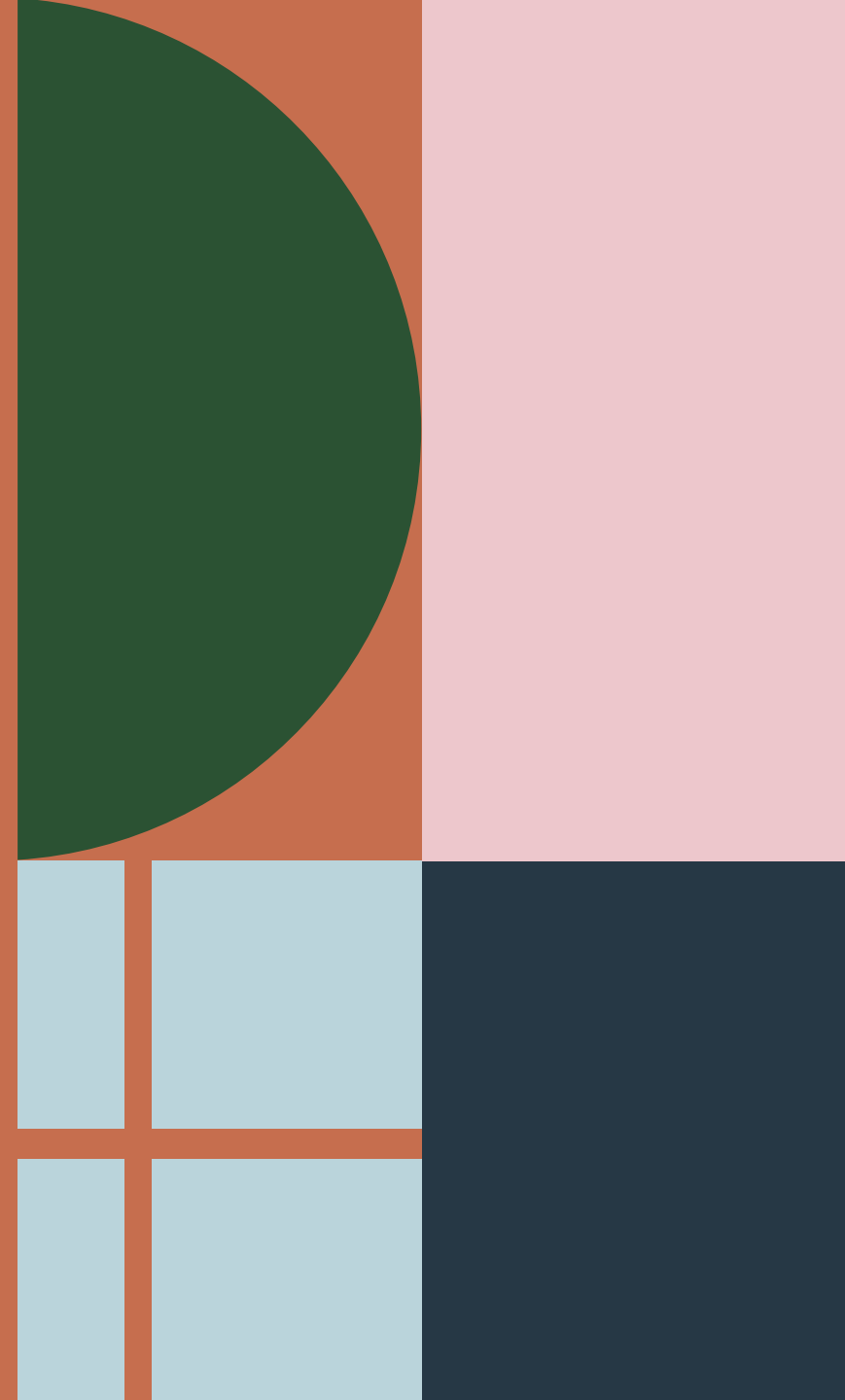
Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä toteutetaan laajassa yhteistyössä. Järjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain vuodesta 2024 alkaen.

→ Tutustu, miten kehittäminen etenee

2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030

DIGIVISIO: SUOMESSA ON MAAILMAN PARHAASEN TIETOON PERUSTUVA, HYVINVOINTIA LUOVA JA KESTÄVÄ ELINYMPÄRISTÖ.

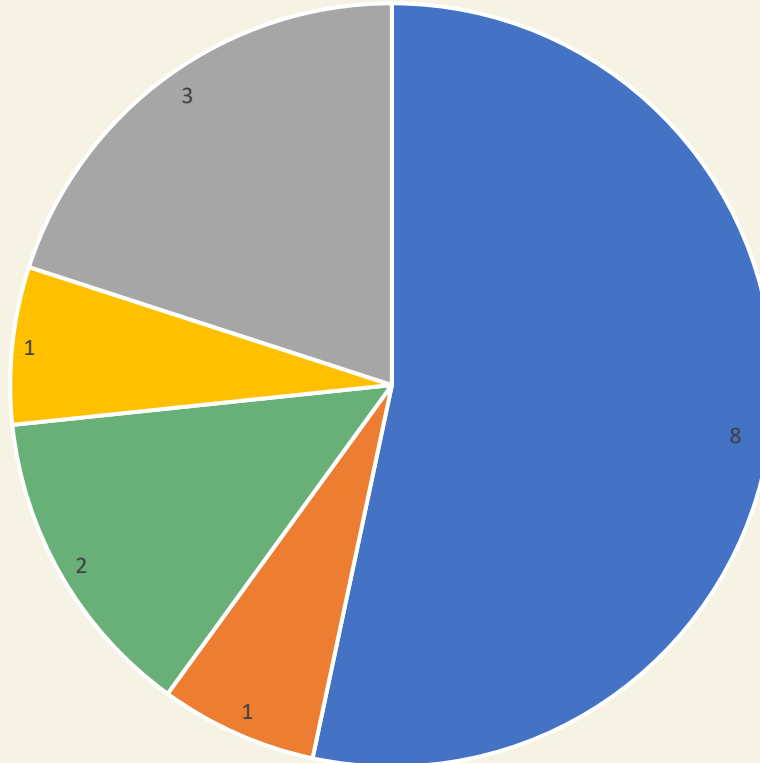
Maakuntien nykytila

Kaavojen arkistointi

Miten kaavojen arkistointi hoidetaan?

- Sähköisesti
asianhallintaohjelmistossa tai
vastaavassa
- Käyttökopioina sähköisesti
palvelimella
- Paperilla koottuna samaan
arkistoon (mapitus)
- Paperilla päätöspöytäkirjojen
liitteenä hajautetusti
- En osaa sanoa

Kahdeksan maakuntaa arkistoi kaavat sähköisesti asianhallintaohjelmassa ja yksi käyttökopioina sähköisesti palvelimella.

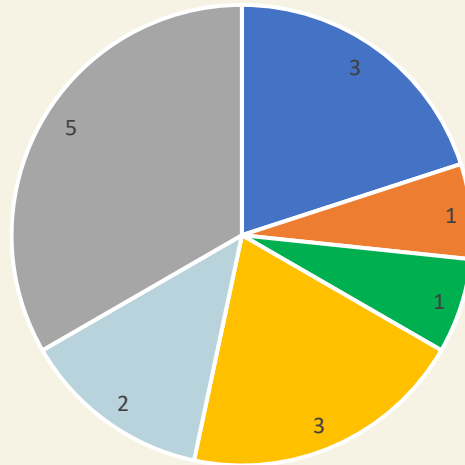
Kolmessa maakunnassa kaavat ovat paperilla joko koottuna samaan arkistoon tai hajautetusti päätöspöytäkirjojen liitteenä.

Kolme maakuntaa ei osannut sanoa kuinka arkistointi hoidetaan.

Kaavaindeksi

Onko kaavoista tehty kaavaindeksi?

- Kyllä, maakuntakaavarajat + kaavakartat määräyksineen
- Kyllä, maakuntakaavarajat + kaavamääräykset
- Kyllä, maakuntakaavarajat

Viidessä maakunnassa kaavaindeksissä on vähintään maakuntarajat.

Viidessä maakunnassa kaavaindeksiä ei ole tehty.

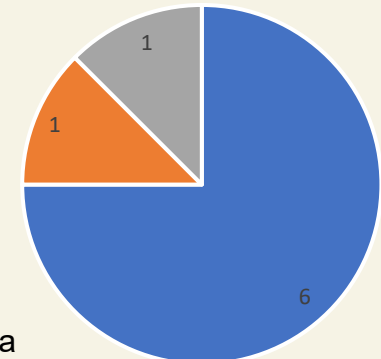
Avointen vastausten(vaihtoehto Joku muu) mukaan monissa maakunnissa on HAME-tietomallin mukainen kaava kaavarajoineen, jossa ei ole kaavamääräyksiä mukana.

Mikä osuus voimassaolevista maakuntakaavoista on kaavaindeksissä?

Kaavaindeksin tietoaineiston oikeellisuus ja ajantasaisuus

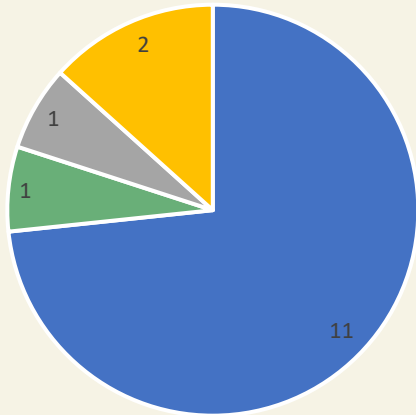
- On, tietoaineisto on oikeellista ja ajan tasalla

Yhdessä tietoaineistoa ei ole päivitetty. Yhdessä maakunnassa tietoaineistossa on puutteita tai virheitä eikä se ole ajantasaista.

Maakuntakaavayhdistelmä

Onko kaavoista tehty kaavayhdistelmää?

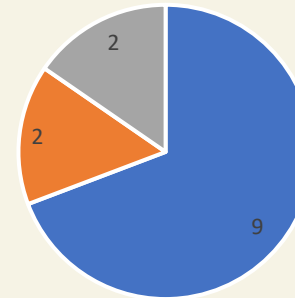

■ Kyllä, vektorimuotoinen ■ Kyllä, rasterimuotoinen ■ Joku muu ■ Ei

12 vastaajaa ilmoitti voimassaolevien kaavojen olevan 100 % kaavayhdistelmässä, yksi vastaaja kertoi osuuden olevan 0 %.

Joku muu –vaihtoehtoon vastannut kertoi, että maakuntakaavasta ei ole tehty kaavayhdistelmää, mutta se on HAME-tietomallissa.

Maakuntakaavayhdistelmän tietoaineiston oikeellisuus ja ajantasaisuus

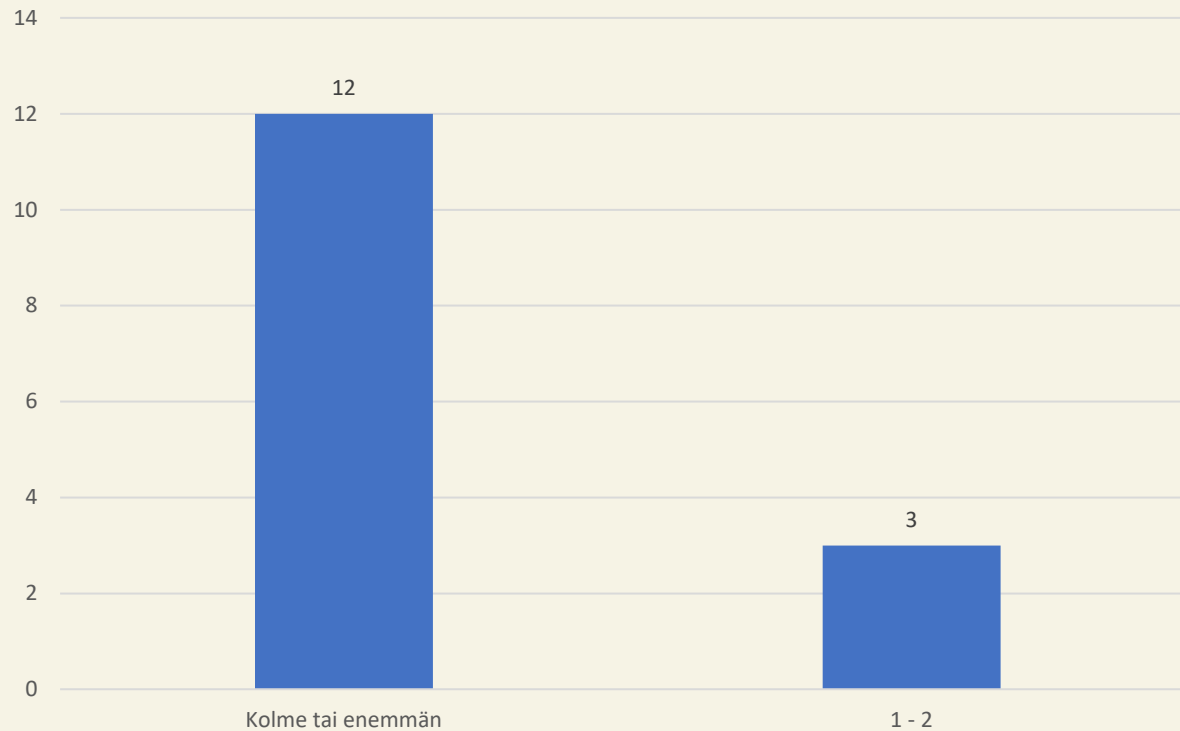
■ On, tietoaineisto on oikeellista ja ajan tasalla
■ On osittain, tietoaineisto on ajan tasalla, mutta siinä on havaittu puutteita tai virheitä
■ On osittain, tietoaineisto on oikeellista, mutta sitä ei ole päivitetty

Suurin osa vastaajista kertoi, että maakunnan tietoaineisto kaavayhdistelmän osalta on sekä oikeellista että ajan tasalla.

Neljän maakunnan osalta tietoaineisto on kuitenkin oikeellista ja ajantasaista vain osittain.

Henkilöstön määrä

Henkilöstön määrä kaavoituksessa ja paikkatiedoissa

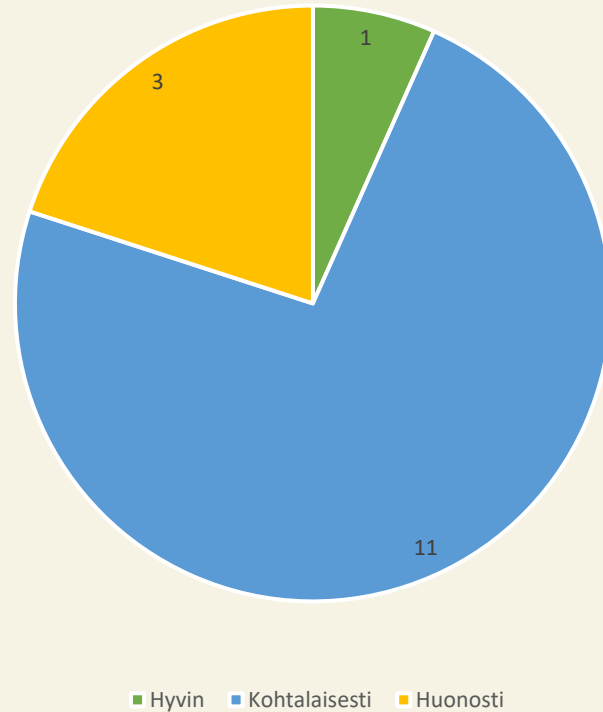

12 maakunnassa
kaavoituksen ja
paikkatiedon parissa
työskentelee vähintään
kolme henkilöä.

Kolmessa maakunnassa
henkilöitä on vain yksi tai
kaksi.

Ryhti-hankkeen tunnettuus

Kuinka hyvin maakunnassanne tunnetaan Ryhti-hanke?

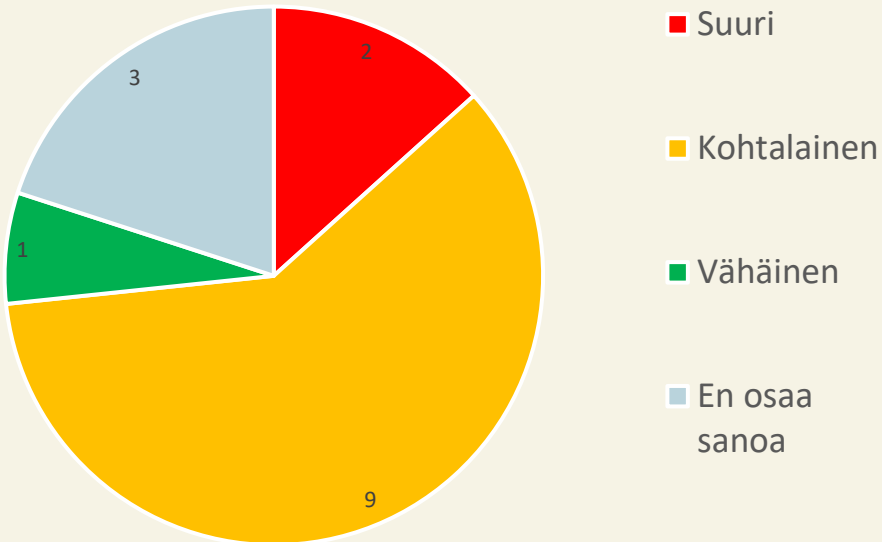

Suurin osa vastaajista (12) oli sitä mieltä, että Ryhti-hanke tunnetaan maakunnassa vähintään kohtalaisesti.

Kolmen vastaajan mukaan hankkeen tunnettuus on heikkoa.

Arvio tuen tarpeesta

Miten arvioisit maakuntanne tuen tarvetta siirtymisessä kansalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään?

11 maakuntaa arvioi tarvittavan tuen määrän olevan vähintään kohtalainen.

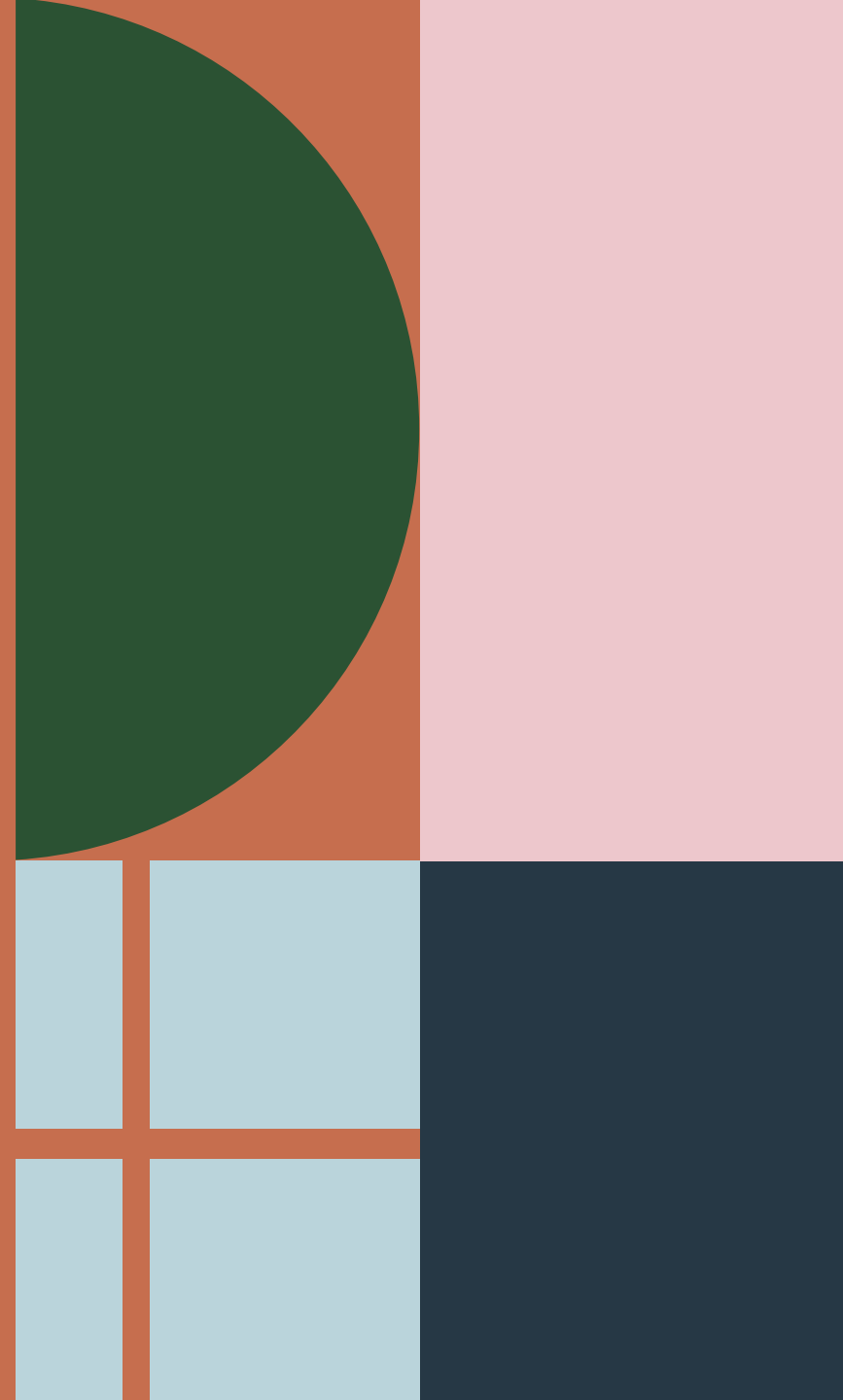
Yhdessä maakunnassa tuen tarve arvioitiin vähäiseksi.

Palautteissa kerrottiin, että tuen tarvetta on vielä vaikea arvioida, kun ei ole tiedossa kuinka suuresta muutoksesta on kyse HAME-tietomallin osalta.

Yhteenveto

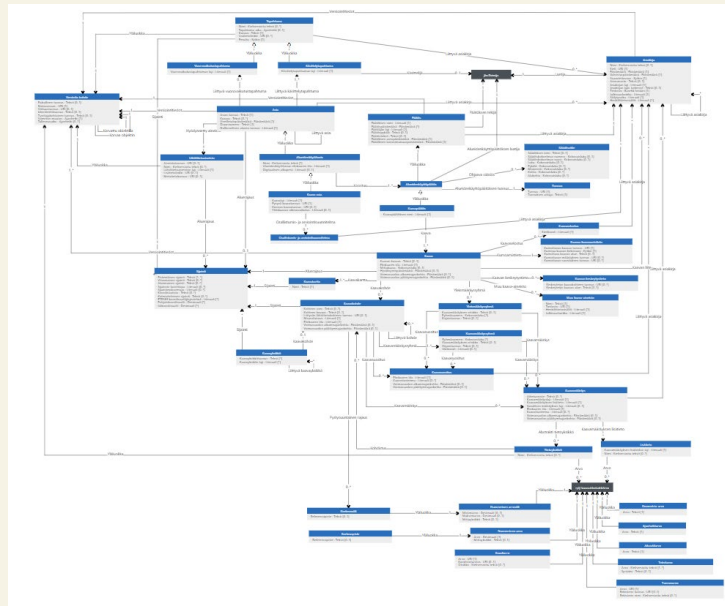
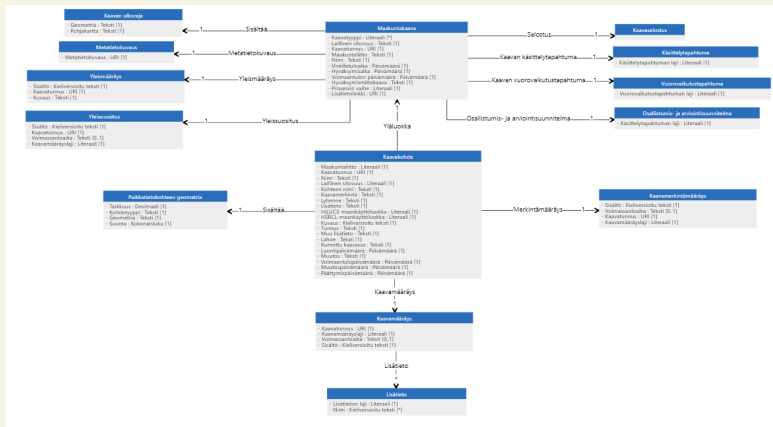
- Maakuntien liittoihin huhtikuussa 2022 lähetettyyn kyselyyn vastasi 19 henkilöä, jotka edustivat yhteensä 15 eri maakuntaa (83 %)
- Suunnittelu- ja paikkatieto-ohjelmistojen osalta maakunnat ovat hyvin yhteneviä ja käyttävät samoja ohjelmistoja
- Eroja on kuitenkin muun muassa henkilöstön määrässä ja toimintatavoissa kaavojen arkistoinnin suhteen sekä asianhallintaohjelmistoissa
- Monet maakunnat pohtivat erityisesti tulevien muutosten suuruutta suhteessa maakuntien käytössä jo nyt olevaan HAME-tietomalliin

Mikä muuttuu maakunta- kaavoituksessa?

Mikä muuttuu

- Tiedon tuottamisen tapa – [HAME-tietomallista](#) kansalliseen [kaavatietomalliin](#)
- Tiedon toimittaminen
 - prosessin eri vaiheissa valtakunnalliseen tietojärjestelmään (kaavan elinkaari mukaan)
 - hajautetun järjestelmän sijasta tiedot ovat saatavilla keskitetysti rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kautta

Valtakunnallisesti yhteentoimiva tietomalli

- Kun kaava laaditaan tietomallimuodossa sekä kone että ihminen pystyvät lukemaan kaavoja. Tätä varten tarvitaan valtakunnallisesti yhteentoimivaa kaavatietomallia, joka puolestaan edellyttää kaavan tietosisältöjen määrittelyä.
- Yhteentoimivuus-alustalle on koottu selainpohjaisia työkaluja, joita hyödynnetään kaavatietomallityössä.

Kaavamääräyksien koodistot

- Koodisto koostuu siis **koodiarvoista**, joilla avulla voidaan ilmaista esimerkiksi mihin käyttötarkoitukseen jonkin kaavakohde on osoitettu.
- Niille attribuuteille, joiden tietosisältö määritellään tietomallin mukaan literaalina, ominaisuustiedot annetaan hyödyntämällä koodistoille määriteltyjä koodiarvoja.
- Kaavan keskeinen sisältö, nykyiset merkinnät ja määräykset, annetaan jatkossa koneluettavassa muodossa kaavamääräyksen [kaavamääräyslaji](#)-koodilla sekä siihen liittyvän arvon ja [lisätiedon laji](#) koodin avulla, jotka liitetään kaavakohteisiin.
- Lopullisen tulkinnan kaavasta kuitenkin tekee aina jatkossakin ihminen. Kaavamerkintä eli kaavakartalla esitetty kaavakohdetta koskevan kaavamääräyksen visualisointi perustuu kansallisesti määriteltyihin esitystapasääntöihin.
- Kaavamääräyslaji on siis yksi koneluettavan kaavamääräyksen ominaisuustieto, jonka sisältö ilmaistaan hyödyntämällä **kaavamääräyslaji**-koodistoa, joka löytyy koodistot.suomi.fi –sivustolta. **Lisätiedonlaji**-koodistolla ja kaavamääräykselle annettavilla **arvoilla** voidaan täydentää näitä ominaisuustietoja.
- Kaavakartalla esitettävien koodistoihin perustuvien kaavamääräysten lisäksi kaavassa annetaan sanallisia kaavamääräyksiä. Nämä luokitellaan [sanallisen kaavamääräyksen laji](#) –koodiston avulla.
- Muita kaavamääräykseen liittyviä koodistoja ovat [kaavoitusteema](#) ja [elinkaaren tila](#).

Koodisto

Kaavamääräyslaji (asema-, yleis- ja maakuntakaava)

Luonnos Rekisteri: Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän koodistot Tietoalue: Rakennettu ympäristö Organisaatio: Ympäristöministeriö

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (Ryhti) kaavamääräyslajin koodisto

KOODIT TIEDOT LAAJENNUKSET

Hae koodia

297 koodia

Laajenna kaikki Supista kaikki

+ asuminenAlue - Asumisen alue

– taajamatoimintojenAlue - Taajamatoimintojen alue

– keskustatoimintojenAlue - Keskustatoimintojen alue

keskustatoimintojenAlakeskus - Keskustatoimintojen alakeskus

Koodiarvo

Esimerkki maakuntakaavan määräyksestä

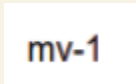

MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE / MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistyksen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia.

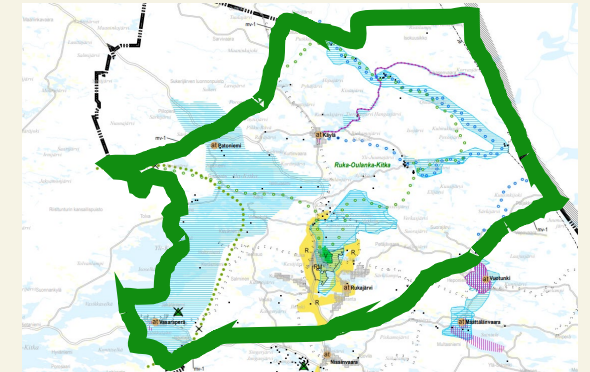
Suunnittelumääräys:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.

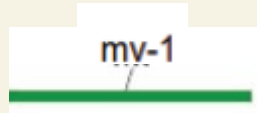

Aluekohtaiset kehittämisperiaatteet: Ruka-Oulanka-Kitka

Alueen kehittäminen perustuu Kuusamon matkailukaupungin palveluihin sekä kansallispuiston muuhun luontoon ja ulkoiluun liittyviin virkistys- ja vapaa-aikatoimintoihin. Aluetta kehitetään maaseudun elinkeinoin tukeutuvana asumisen ja vapaa-ajan vyöhykkeenä.

Hahmotelma kaavamääräysten rakenteellistamisesta koodistojen avulla

Kohteen nimi: Ruka-Oulanka-Kitka

Kaavakohteen kuvaus: Ympäristöarvojen, matkailun ja virkistyksen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä alue-kokonaisuus.

Kaavamääräyslaji: [Kehittämisyöhyke](#); Lisätieto: [Osa-alue](#);

Arvo: **Matkailun vetovoima-alue / Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue**

Kaavamääräyslaji: [Sanallinen määräys](#):

Arvo: *Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.*

Sanallisen määräyksen laji: [Suunnittelumääräys](#)

Kaavoitusteema: [Matkailu](#); [Virkistys ja vapaa-aika](#), [Ympäristöarvojen vaaliminen](#)

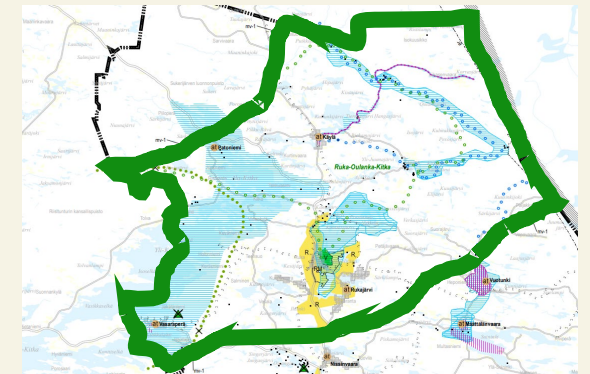
Kaavamääräyslaji: [Sanallinen määräys](#):

Arvo: *Alueen kehittäminen perustuu Kuusamon matkailukaupungin palveluihin sekä kansallispuiston muuhun luontoon ja ulkoiluun liittyviin virkistys- ja vapaa-aikatoimintoihin. Aluetta kehitetään maaseudun elinkeinoin tukeutuvana asumisen ja vapaa-ajan vyöhykkeenä.*

Sanallisen määräyksen laji: [Kehittämisperiaate](#)

Kaavoitusteema: [Matkailu](#); [Virkistys ja vapaa-aika](#), [Elinkeinot](#), [Asuminen](#)

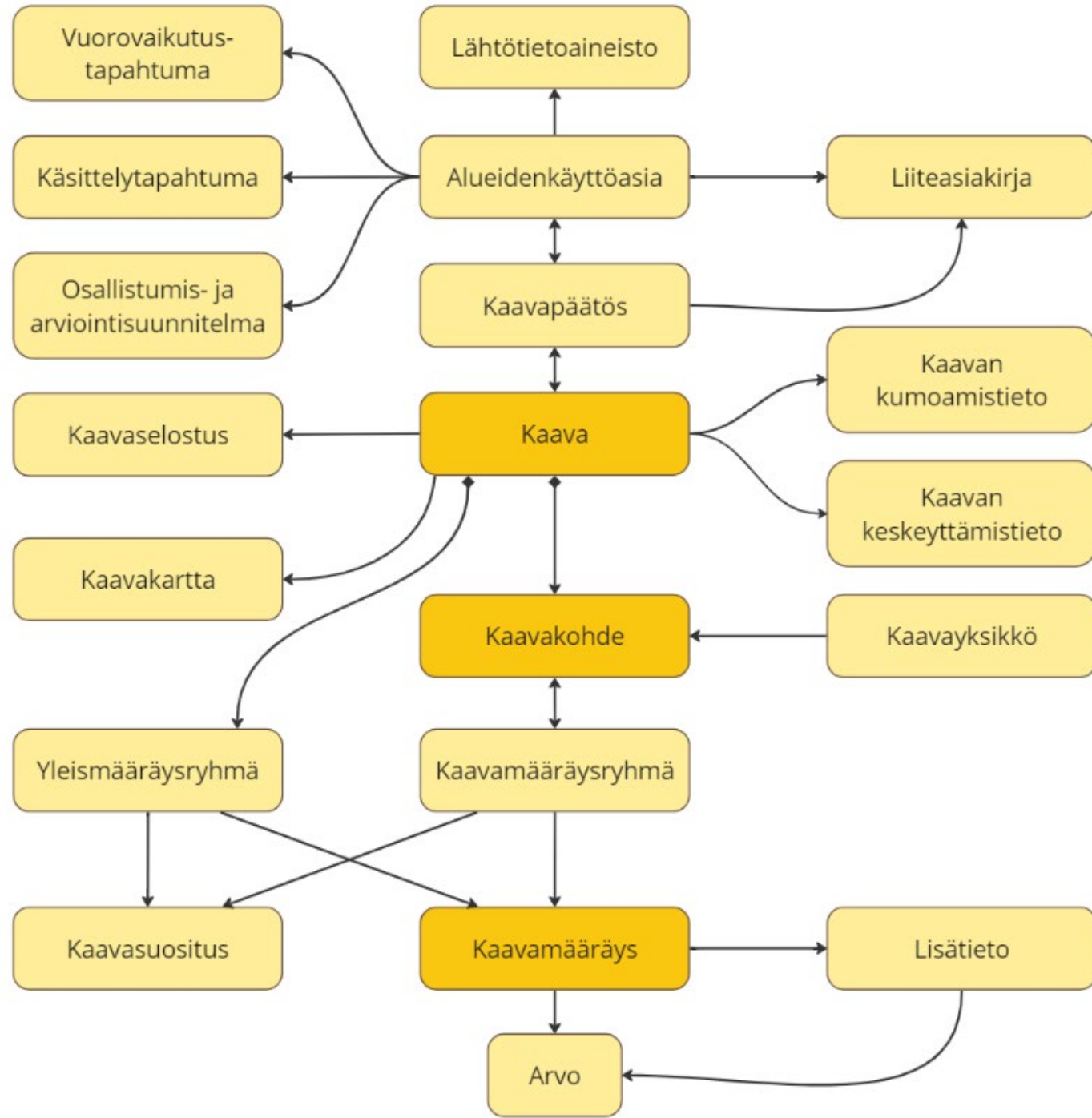
Nämä määräykset voidaan liittää kaikkiin saman kaavan mv-kohteisiin

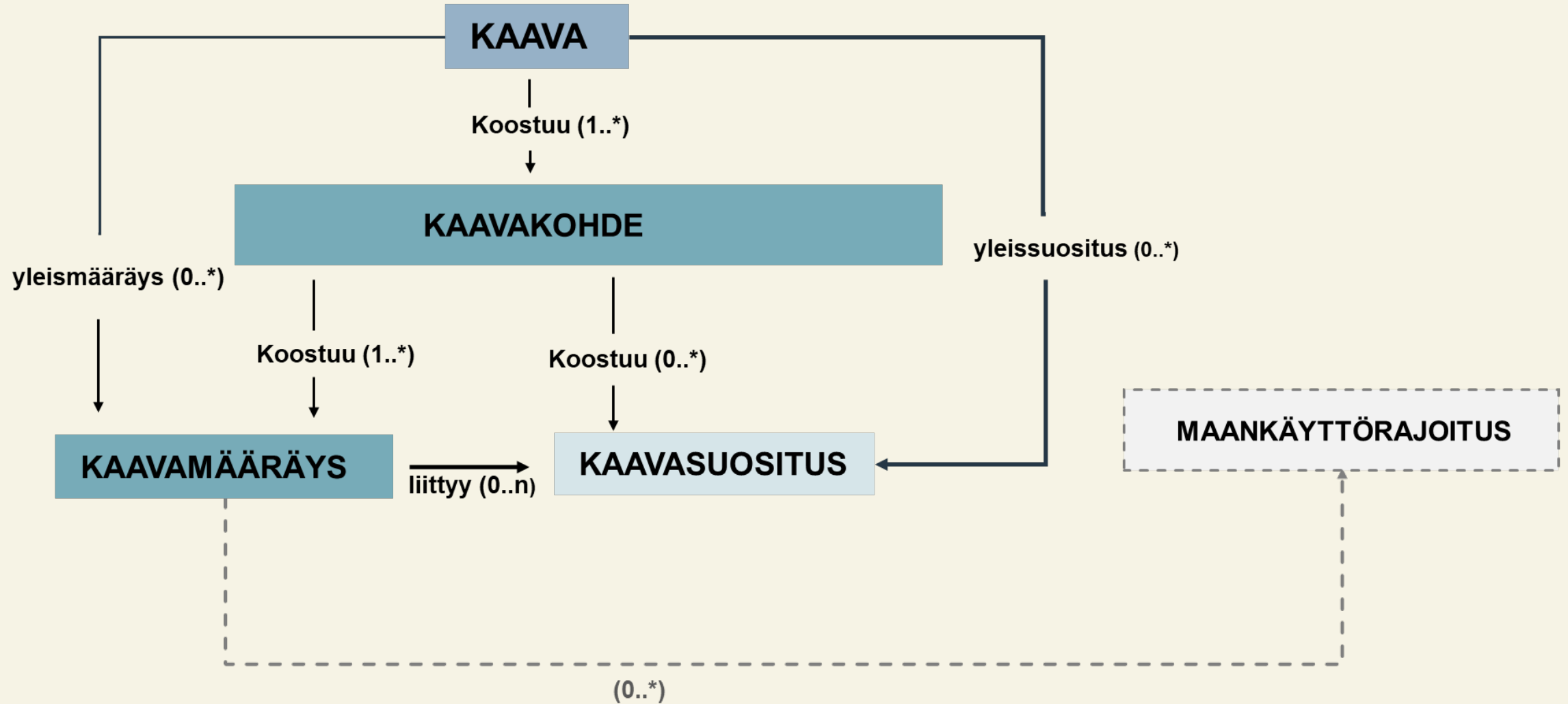
Tämä määräys liitetään vain kaavakohteeseen mv-1

Kaavatiedon käsitemalli

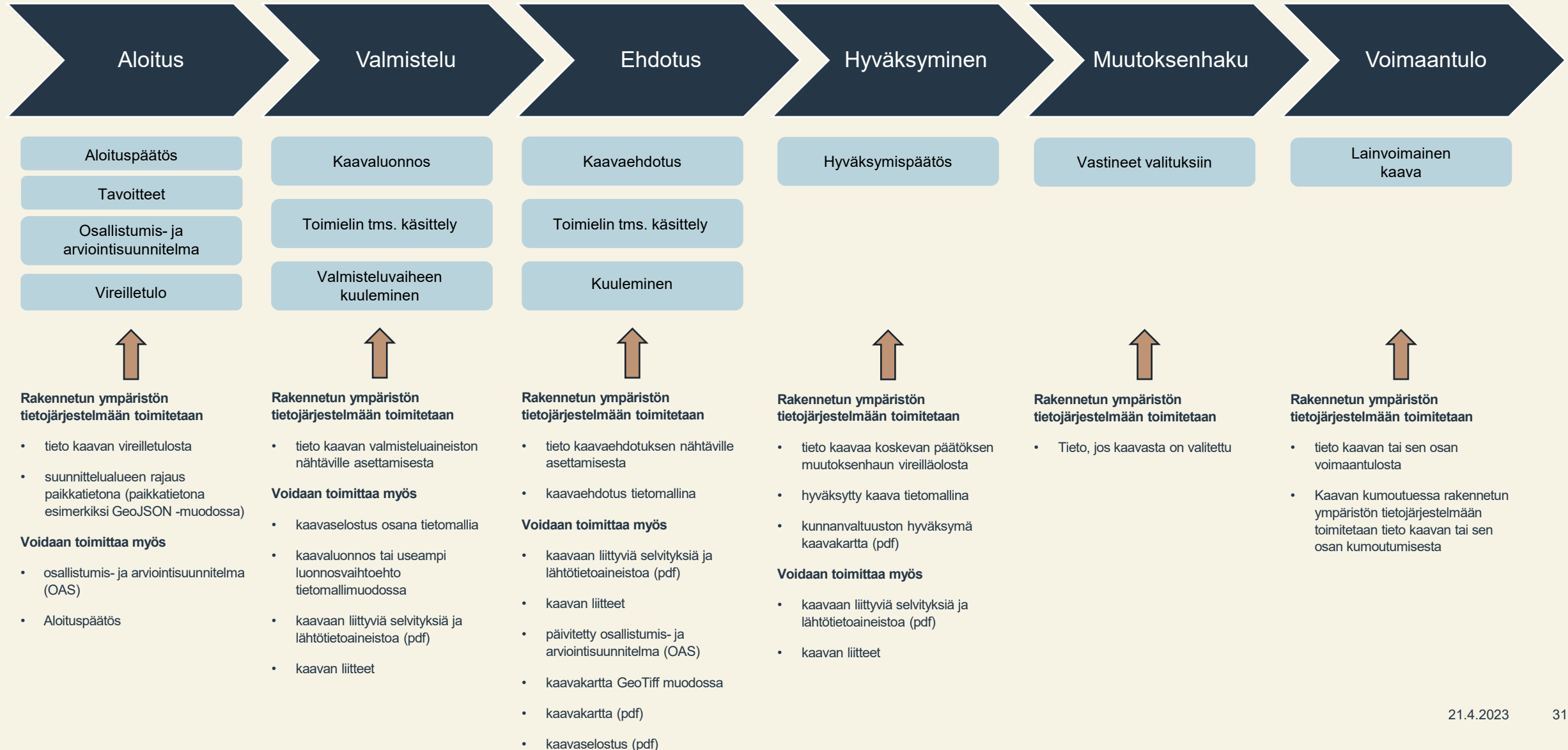
- Käsitemalli on tietomalli, joka kuvaa kaavoitukseen liittyvät keskeisiksi arvoidut käsitteet ja niiden väliset suhteet.
- Kaava koostuu jatkossa **kaavamääräyksistä ja kaavakohteista**.
- Lisäksi kaavaan voidaan liittää kaavasuosituksia, mutta niillä ei ole oikeusvaikutuksia.

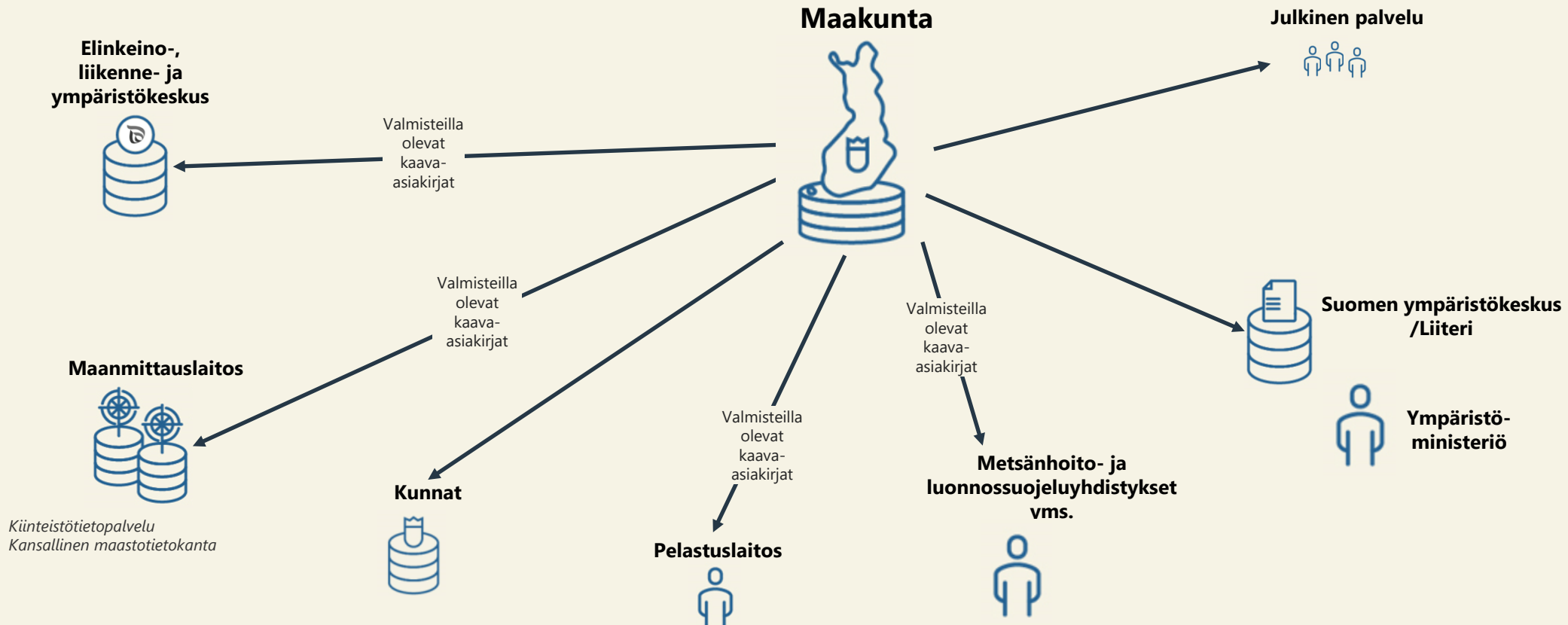
Kaavan rakenne

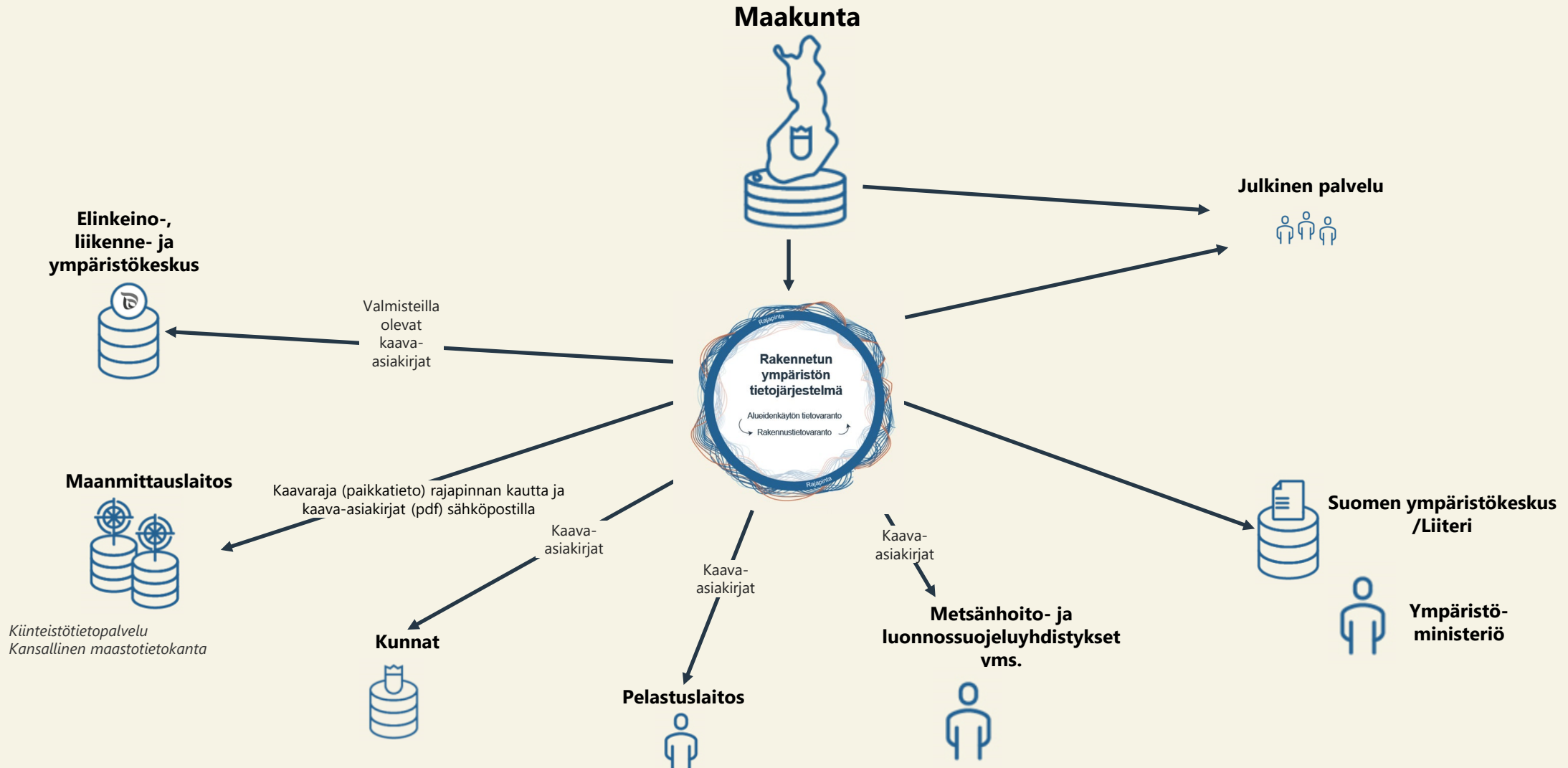
Maakuntakaavan prosessi

Tiedon siirtäminen nyt

Tiedon siirtäminen jatkossa

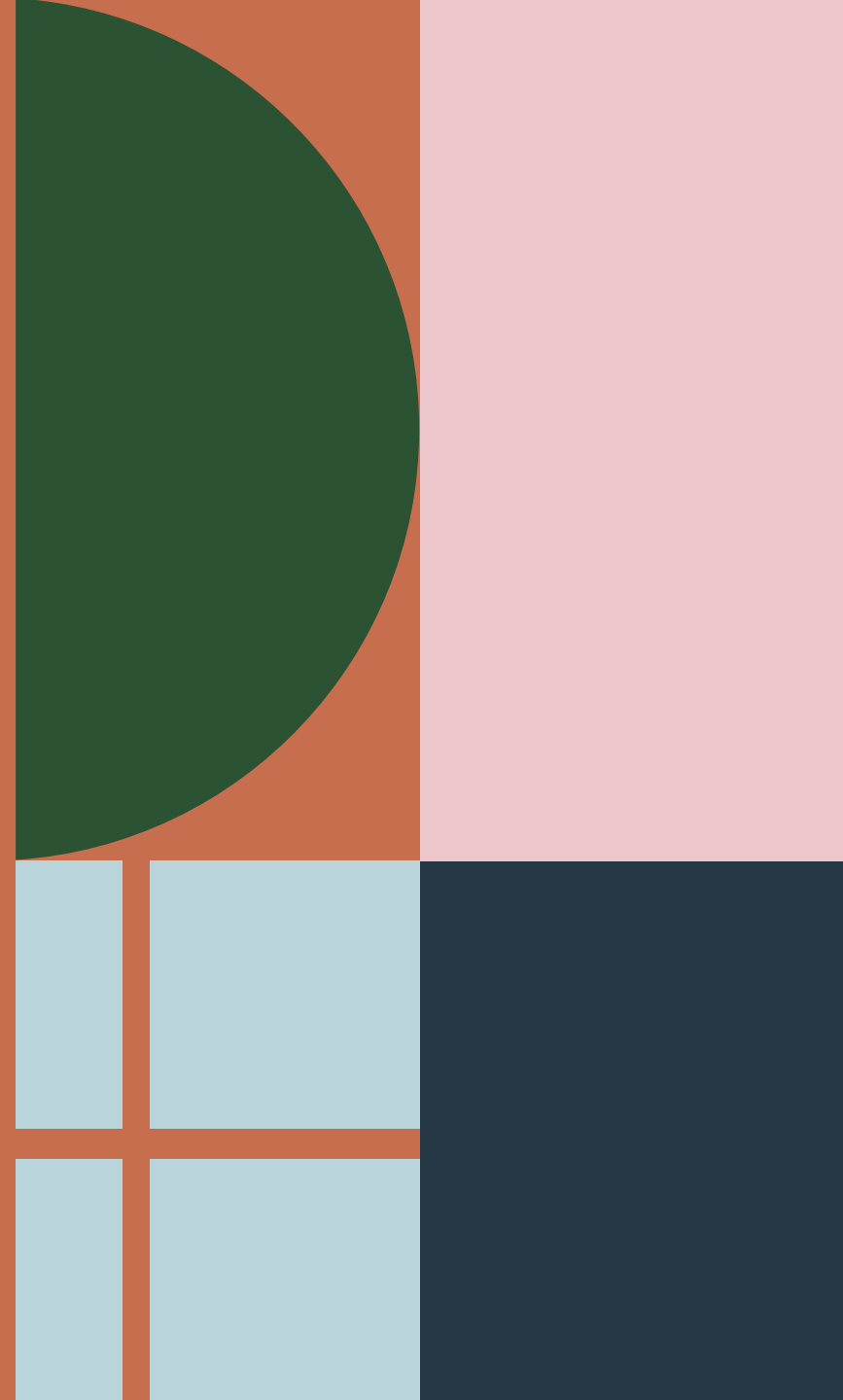

Vaikutukset

Tietojärjestelmän tuomat hyödyt

- Yksi tietomalli ja valtakunnallinen kaavan esitystapa
- Tiedon toimittaminen eri vaiheissa vain yhden kerran, viranomaiset voivat hakea tiedon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä
- Yhtenäistetään kaavamääräyksiä ja esitystapaa eri maakuntien välillä

Toimenpide- ohjelmat

Toimenpideohjelman tarkoitus

Toimenpideohjelmassa esitetään ne keskeiset toimenpiteet, joita maakunnassa tulee tehdä tai joita suositellaan tehtäväksi ennen kansallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoa.

Toimenpiteiden tavoitteena on lisätä maakunnan rakennetun ympäristön digitalisaation valmiutta ja sillä tavalla varmistaa, että maakunnalla on edellytykset tiedon tuottamiseen, käsittelyyn ja tallentamiseen lainsäädännön edellyttämässä yhteentoimivassa muodossa.

Toimenpideohjelma on yleisluonteinen ja toimii työkaluna tunnistettaessa nykytilaa ja tarpeellisia muutoksia sekä suunniteltaessa ja toteutettaessa muutoksen edellyttämiä toimenpiteitä. Se on pääsääntöisesti tarkoitettu **maakuntakaavoituksen parissa työskenteleville**, mutta käsittelyyn voi olla tarpeen ottaa mukaan myös esimerkiksi tietohallinnon edustajat.

Siirtyminen uuteen toimintatapaan tapahtuu maakunta-, yleis- ja asemakaavoissa siirtymäajan puitteissa vuosina 2024-2028.

Muutos ja tässä esitetyt toimenpiteet perustuvat DigiFinlandin keväällä 2022 toteuttaman nykytilakyselyn vastauksiin sekä valmisteilla olevaan lainsäädäntöön. Tavoitteena on, että rakennetun ympäristön tiedon digitalisaatiosta säädetään 1.1.2024 voimaan tulevissa:

- Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksessa
- Laissa rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä

Toimenpideohjelman lisäksi on hyvä seurata valmistelun etenemistä Ryhti-hankkeen ja Ryhti-muutostuen tiedotteista ja tilaisuuksissa.

Toimenpideohjelman rakenne

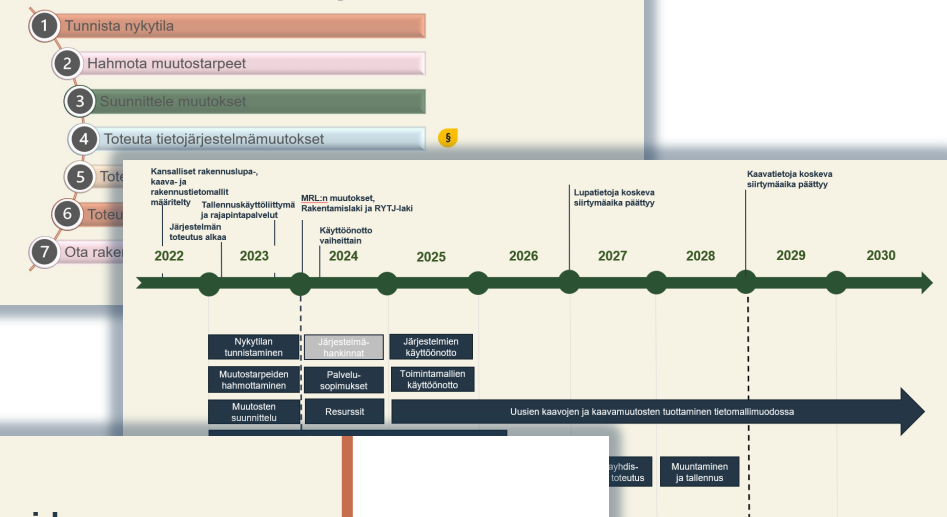
Toimenpideohjelma koostuu tehtävälolistasta, aikataulusta ja tehtäväkorteista. Toimenpiteet on esitetty yleisluontoisesti.

Lisäksi se sisältää yhteenvedon, jossa on esitetty toimenpiteiden vaikutuksia sekä tukimuotoja.

Maakuntakohtaiset muokkaukset on tehty nykytilakyselyn vastausten perusteella. Kyselyä on mahdollista täydentää myöhemmin, jolloin myös toimenpideohjelmat päivittyvät. Toimenpideohjelmia työstetään yhdessä kanssanne tai voitte muokata ja hyödyntää alustavaa ohjelmaa itsenäisesti.

Toimenpiteet tarkentuvat vuoden 2023 aikana. Tiedotamme teille, jos toimenpideohjelman perusteena olevaan lainsäädäntöön tai muihin perusteisiin tulee muutoksia.

Maakunnan toimenpiteet

Muutostarpeiden hahmottaminen

Tehtävä

Nykytietoa verrataan uusiin vaatimuksiin ja selvitetään tarve

- Tiedon tuottamiseen, käsittelyyn ja tallentamiseen liittyvissä toimintamallien ja prosessien sekä sääntöjen ja tehtävänjoon muutokselle
- Henkilöresurssien lisäämiselle, palvelusopimusten muutoksille osaamisen kehittämiselle
- Järjestelmien uusille toiminnallisuuksille tai kokonaan uusille ohjelmistoille
- Rajapintojen muodostamiselle
- Suomi.fi Palveluväylän käyttöönottolle tai käytön laajentamiselle
- Tietojärjestelmien perusrakenteelle tai digitoituihin
- Kaavaindeksin ja/tai kaavayhdistelmän muodostukselle tai täydentämiselle

Tavoitteena on tunnistaa muutostarpeet.

Muutostuki:

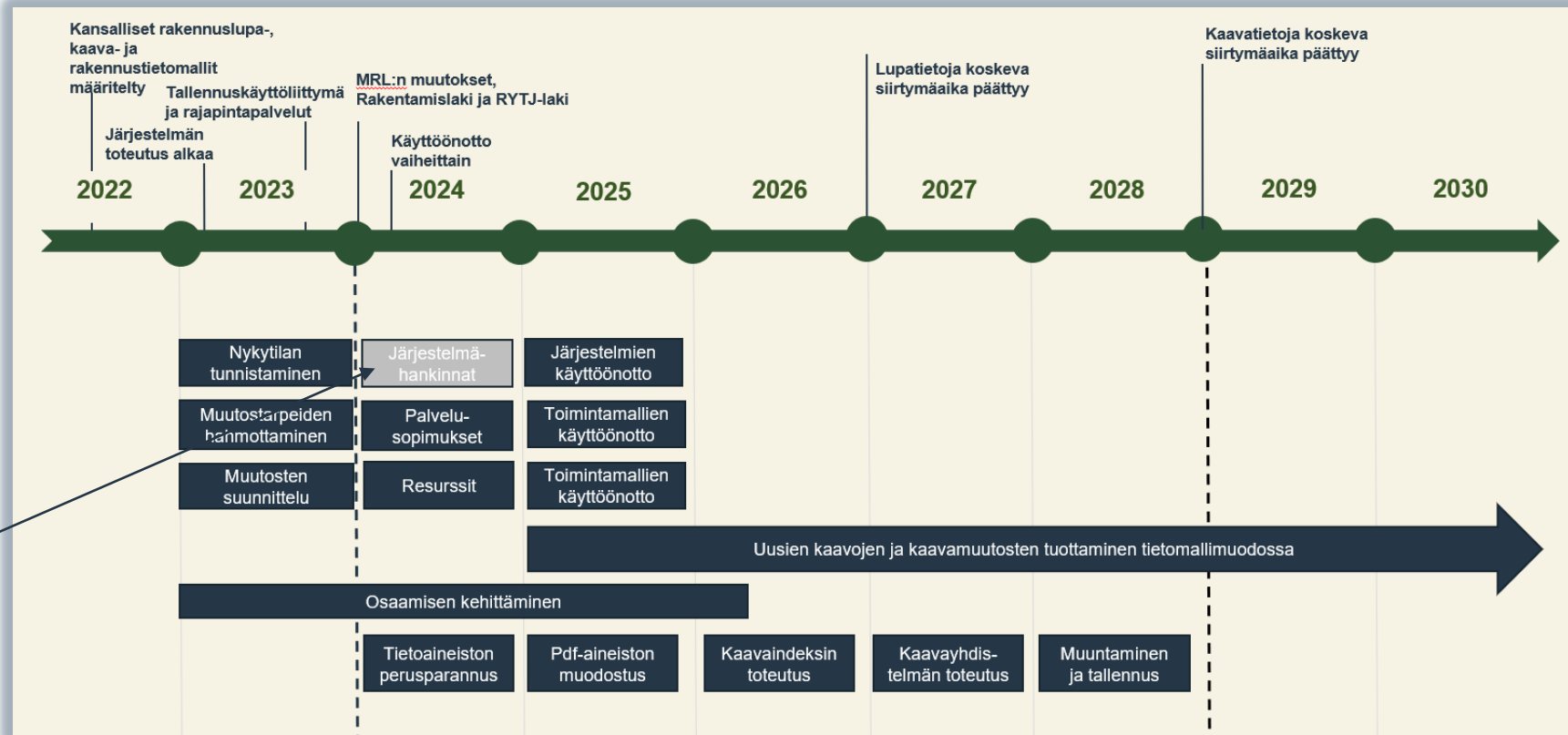
Mikä muuttuu -tilaisuudet ja materiaalit

Muokattava esimerkkiaikataulu

Aikataulu on esimerkki siitä, miten tehtävät voidaan jakaa vuosille ennen lakien voimaan tuloa ja siirtymäajalle.

Aikataulua voi muokata, tehtäviä siirtää tai poistaa sen mukaan, miten toimenpiteiden suorittamisesta maakunnassa päätetään.

Harmaalla esitetyt tehtävät eivät välttämättä koske maakuntaanne. Voitte kuitenkin tehdä tehtävän tai varmistaa, että toimenpide on suoritettu.

Tehtäväkortti

Tehtävän sisältö
kerrotaan
pääpiirteissään ja sitä
voitte tarkentaa.

Harmaalla esitetyt
tehtävät eivät
välttämättä koske
teidän maakuntaanne.
Voitte kuitenkin
varmistaa, että tehtävä
on suoritettu.

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Tietojärjestelmiin kohdistuvat toimenpiteet

Tehtävä

Toteutetaan (suunnittelussa ilmenevän tarpeen mukaan)

- Järjestelmien tai ohjelmistojen kehitystyöhön osallistuminen
- Hankintasopimukset järjestelmämuutosten tai uusien järjestelmien hankinnasta
- Uusien järjestelmien tai ominaisuuksien käyttöönotto
- Suomi.fi Palveluväylän käyttöönotto ja rajapintojen muodostaminen

Ohjelmistotoimittaja huolehtii ohjelmistojen tai järjestelmien teknisistä muutoksista.

**Tavoitteena on muuttaa
tietojärjestelmiä uusia
vaatimuksia vastaavaksi**

Muutostuki:

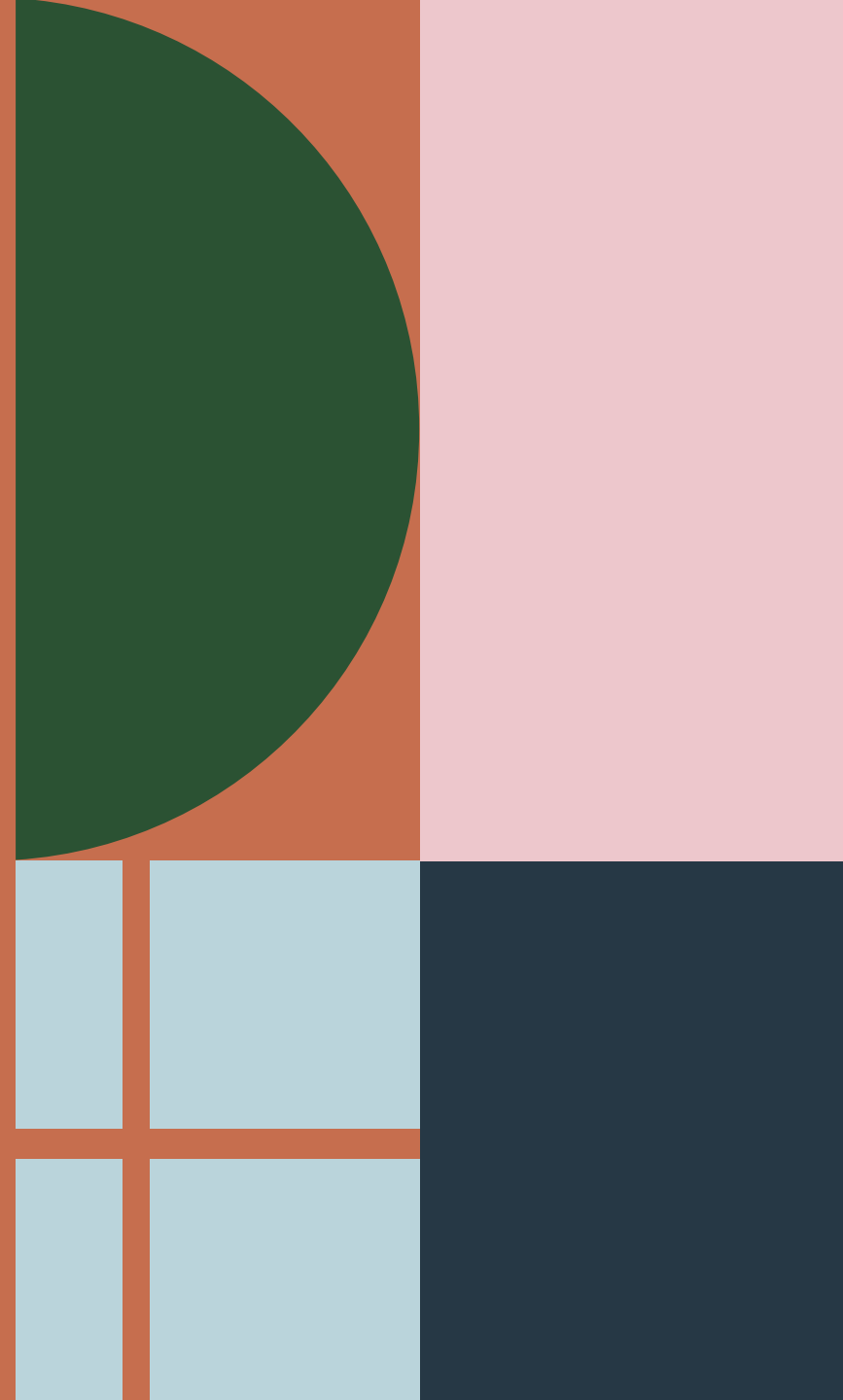
[Järjestelmätoimittajien ja
maakuntien törmäyttäminen](#)

Symbolilla merkityt
toimenpidekokonai-
suudet perustuvat
digitalisaatiota koskeviin
lakeihin ja ovat siten
pakollisia.

Kuvataan, mitä
tehtävällä tavoitellaan.

Kuvataan, millaista
muutostukea tehtävän
suorittamiseen on
saatavissa (linkistä
pääsee lisätietodiaan).

Muu tuki maakunnan- liitoille

Ryhti-hankkeen kuntatuki

Ympäristöministeriö

- Lainsäädäntö
- Strateginen toimija
- Kokonaiskuvan säilyminen ja Ryhti-hankkeen vision välittäminen kumppaneille
- Viestintä ja tiedonvaihto hankkeen muiden osien kesken
- Ohjaus ja valvonta
- Vuorovaikutus ja viestintä
- **Avustukset ja hankinnat** (tietomallikoulutus, avustus kertaluonteisiin kustannuksiin)

Suomen ympäristökeskus

- Operatiivinen toiminta tietojärjestelmäkehityksessä
- Vuorovaikutus ja viestintä kuntiin, maakuntiin ja järjestelmäkehittäjien suuntaan
- Ryhti-järjestelmän verkkosivusto ja tukipalvelut
- **Ryhti-järjestelmän käyttöönottotuki** (kumppanuustestaus)
- Kaavat tietomallimuotoon (VOOKA-hanke)

DigiFinland Oy

- Ryhti-muutostuki projekti
- **Maksuton toiminnallinen tuki 2022–2023** kunnille ja maakunnanliitoille
- Muutostuki tiimissä 5 asiantuntijaa

Uudistuksen avustaminen

- 35.20.35. Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon (siirtomääräraha 3 v) momentille myönnetty 2 880 000 euroa LTA (2.2.2023)
- Määrärahalla korvataan siirtymäajan kunnille ja maakuntien liitoille uudessa lainsäädännössä edellytetyjä tiedonhallinnan muutuskustannuksia.
- Uudet vaatimukset koskevat: yhteentoimivia tiedon rakenteita, tietojärjestelmämuutoksia, tiedon toimitusvelvoitteita, digitaalista turvallisuutta, koulutustarpeita, ja toimintatapamuutoksia.
- Ensimmäisenä avustusta myönnetään kunnille ja maakuntien liitoille, jotka osallistuvat rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kumppanitestaukseen yhdessä tietojärjestelmätoimittajansa kanssa. Osana toteuttamissuunnitelmaa kumppanitestauksella luodaan **malli hallitusta ja kustannustietoisesta siirtymästä rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoon.**

Uudistuksen avustaminen

- Avustettavaa toimintaa on:
 - Osallistuminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kehitysvaiheen kumppanitestaukseen
 - Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään liittymiseen kuuluvat järjestelmämuutokset ja -hankinnat
 - Rakennetun ympäristön tietojen muodon muuttaminen yhteisesti sovittuun tietomallimuotoon
- Avustuskelpoisia kustannuksia ovat
 - Henkilöstökustannukset
 - Ulkopuolisista lähteistä hankitun työsuorituksen, tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden kustannukset, jotka ovat sidottavissa rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoon.
- Maakuntien liitoille suunnattu avustus on haettavissa 15.5.2023–15.8.2023 ja käytettävissä 15.9.2023-31.3.2025 välisellä ajalla.
- Maakuntien liitot voivat hakea avustusta yksittäin tai ryhmittymänä.
- Kumppanitestaukseen valitaan haussa menestyneet 1-3 maakunnan liittoa.

Ryhti kumppanitestaus

- Kehittää toimivia ja kustannustehokkaita ratkaisuja rakennetun ympäristön järjestelmä ”ekosysteemiin”
- Kehittää luotettavat integraatiot Ryhti-järjestelmän ja sidosryhmien välille
- Varmistaa järjestelmien hyvä yhteentoimivuus käytännössä
- Varmistaa järjestelmien sujuva toiminta osana rakennetun ympäristön prosesseja
- Varmistaa järjestelmien hyvä käytettävyys
- Varmistaa rajapintojen ja tietomallien toimivuus käytännössä

Mitä testataan kumppanitestauksissa?

- Tavoite on että kumppanitestaukset aloitetaan kesällä 2023, ja ne jatkuvat aina hankkeen loppuun asti.
- Ensimmäinen testattava kokonaisuus on kaavojen validointipalvelu.
- Esimerkkejä muista testattavista kokonaisuuksista ovat muun muassa:
 - Rakennustietojen tallentaminen -rajapintapalvelu (kunta)
 - Kaavatietojen tallentaminen -rajapintapalvelu
 - Rakennustietojen muokkauskäyttöliittymä
- Testaukset tehdään **oikean kaltaisella datalla ja oikeissa käytössä olevissa tai käyttöön tulevilla järjestelmissä.**
- Tavoitteena on testata **tiedonvirtaa end-to-end** kunnan järjestelmästä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään ja toisinpäin

Testattavat kokonaisuudet

Vuonna 2023 tehtävät testaukset

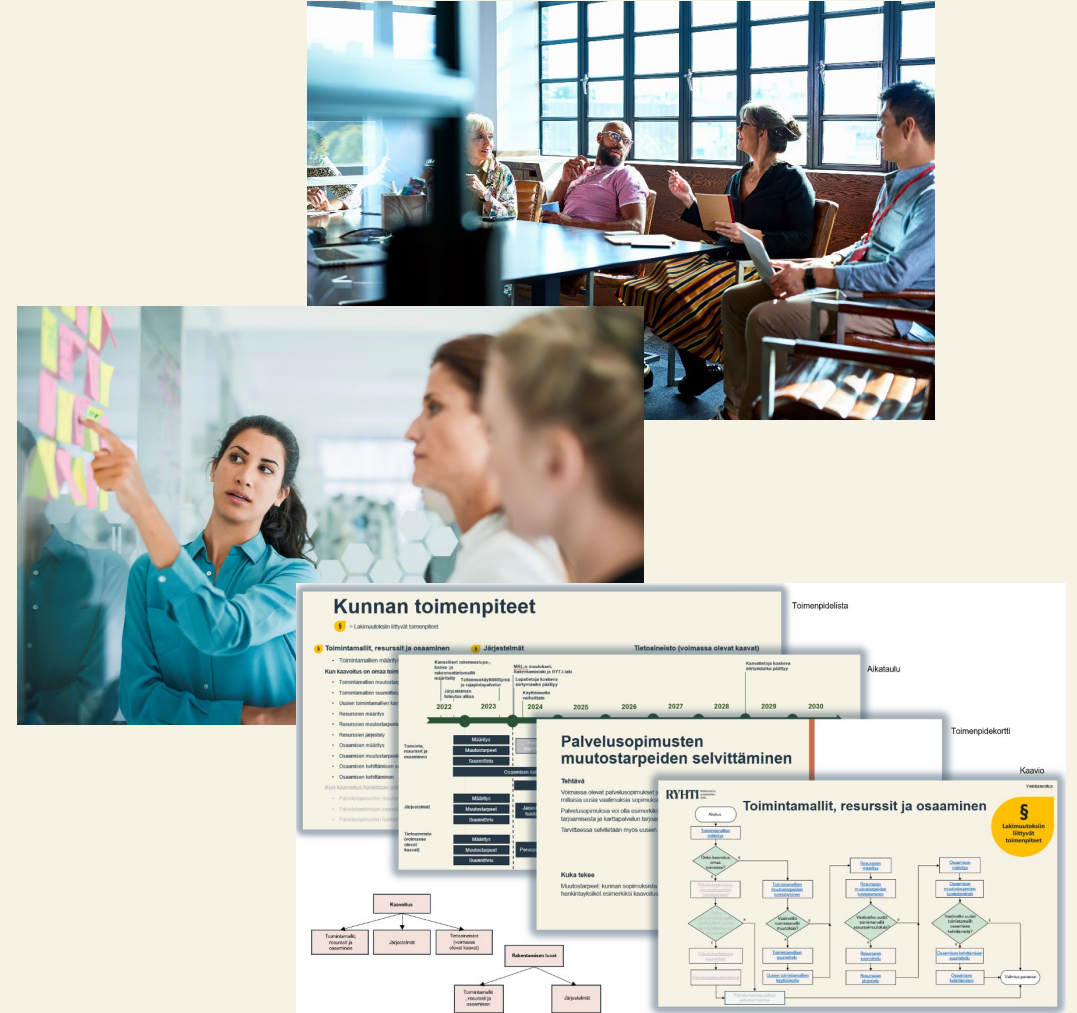
- Kaavatietojen validaattori -rajapintapalvelu
- Rakennustietojen tallennusrajapinta
- Kaavatietojen tallennusrajapintapalvelu
- Tonttijakosuunnitelman tallentaminen -rajapintapalvelu
- Päätöksellä määrätyn maankäyttörajoituksen tallentaminen -rajapintapalvelu
- Tietojen sisääntuontikäyttöliittymä (käytettävyystestaus)
- Voimassaolevien kaavojen tallentaminen Ryhti-järjestelmään (VOOKA-hanke)

Vuonna 2024 tehtävät testaukset

- Rakennusjärjestyksen tallentaminen -rajapinta (tietomallimuotoinen)
- Tiedostomuotoisen rakennusjärjestyksen latauspalvelu (käytettävyystestaus, käyttöliittymä)
- Rakennustietojen muutoskäyttöliittymä (käytettävyystestaus, ei vaadi kumppanien järjestelmiin muutoksia)
- Ilmastaselvityksen ja materiaaliselosteen tallentaminen järjestelmään
- Myös tiedon luovutuksen rajapinnat ja karttapalvelu

Mitä muuta maakunnille

- Maakuntien tilaisuuksissa mukana tarvittaessa
- Kyselytunnit
- ”Mikä muuttuu” -keskustelutilaisuus myös syksyllä
- Tapaamisia maakuntien kanssa, toimenpideohjelmien työstöä
- Koulutusta ja ohjeita hankinnoista, palveluhankinnat 3.5, yleistä hankinnoista ja it-hankinnat tallenteina
- Koulutusta ja ohjeita: tietomallit, rajapinnat, tietojärjestelmä jne.
- Vertaistukea, hyviä käytäntöjä
- Kuntakummi-toimintaa myös maakunnille
- Muutostuki maakunnille nettisivulla

Yhteystiedot

Elli Seppä
Asiantuntija
elli.seppa@digifinland.fi
050 430 0978

Pirkanmaa
Satakunta
Varsinais-Suomi

Jarmo Pulkkinen
Asiantuntija
jarmo.pulkkinen@digifinland.fi
050 597 3069

Lappi
Pohjois-Pohjanmaa
Kainuu

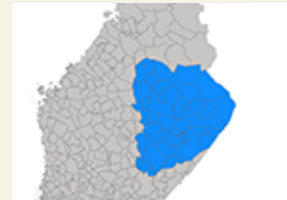
Konsta Kuorikoski
Asiantuntija
konsta.kuorikoski@digifinland.fi
050 447 7628

Etelä-Pohjanmaa
Pohjanmaa
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi

Satu Reisko
Projektipäällikkö
satu.reisko@digifinland.fi
046 921 0722

Pohjois-Savo
Etelä-Savo
Pohjois-Karjala

Terhi Pietilä (1.6 alkaen Ulla Nupponen)
Asiantuntija
terhi.pietila@digifinland.fi
050 470 8945

Etelä-Karjala
Kymenlaakso
Häme
Päijät-Häme
Uusimaa

Kysy lisää: ryhtimuutostuki@digifinland.fi

Lisää tietoa

[Ympäristöministeriön nettisivuilta](#)

[DigiFinlandin nettisivuilta](#)

[Tilaa Ryhti-uutiskirje](#)

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Uutiskirje – Nyhetsbrev 2/2023

Palvelut maakuntaliitoille

Eduskunta hyväks
rakennetun ympäris
mukana lakiuudistu
sekä yhteinen työsk
auttaneet meitä pal

Ryhti-muutostuki auttaa maakuntaliittoja saavuttamaan valmiuksia uuden valtakunnallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottamiseksi. Toiminnallista tukea tarjotaan maakuntakaavoituksen parissa työskenteleville. Palvelun tuottaa julkisen hallinnon erityistehtäväyhtiö DigiFinland Oy:n asiantuntijatiimi yhteistyössä ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Palvelut ovat maakuntaliitoille maksuttomia.

Mitä Ryhti-muutostuki tarjoaa maakuntaliitoille?

Lisätietoja:

digifinland.fi/palvelut-maakuntaliitoille
ryhtimuutostuki@digifinland.fi

ym.fi/ryhti
ryhti@gov.fi

ym.fi/yhteentoimivuus
yhteentoimivuus@gov.fi

Tilaa uutiskirje: **ym.fi/ryhti**

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi